

Ministerie van Veiligheid en Justitie
t.a.v. staatssecretaris mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Utrecht, 16 augustus 2014

Ref.nr: 297.2014/JCMdK-ks

Betreft: Reactie op consultatie Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren

Geachte heer Teeven,

Middels consultatie roept u belanghebbenden op om te reageren op het concept van de Ministeriële Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren, alsmede op de nota van toelichting. De Regeling bevat regels met betrekking tot de beloning van curatoren, bewindvoerders en mentoren zoals bedoeld in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. Met deze brief reageert de NVVK op de concept-Regeling.

Vooraf

De NVVK is dé brancheorganisatie op het gebied van schuldhulpverlening en sociaal bankieren en vormt een landelijk dekkend netwerk van kredietbanken en zowel publieke als private schuldhulpverlenende instellingen en organisaties. NVVK-leden bieden kwalitatief hoogwaardige financiële dienstverlening aan mensen met financiële problemen of financiële vraagstukken. Een aanzienlijk deel van onze leden is ook actief op het terrein van beschermingsbewind. Tevens is er door de recente wijzigingen in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek sprake van een meer directe samenhang tussen beschermingsbewind en minnelijke schuldhulpverlening. Tegen deze achtergrond achten wij het van belang te reageren op het voorgelegde concept.

Binnen de schuldhulpverlening, en zoals te lezen is in het NVVK Jaarverslag 2013, stellen wij vast dat de doelgroep die zich met een hulpvraag richt aan onze leden met toenemende ingewikkelde problematiek kampt. Naast de financiële problemen zien wij problemen op terreinen als maatschappelijke participatie, gezondheid, welzijn, etc. In de concept-Regeling wordt vermeld dat de rechter bij 'bijzondere omstandigheden' de tariefstelling anders kan vaststellen. De NVVK is echter van mening dat meervoudige problematiek geen uitzondering maar steeds vaker de regel is. Uitgangspunt van de concept-Regeling is nog steeds de 'gewone' bewindvoering, terwijl de doelgroep die in de praktijk een beroep doet op beschermingsbewind naar onze mening meer subgroepen kent. De cliënten die gedragsmatig veel problemen hebben vragen veel tijd en deze groep wordt volgens het huidige voorstel onder het laagste tarief geschaard. Meer differentiatie, waar het gaat om de problematiek van bepaalde doelgroepen en daarop toegespitste tarieven, is naar onze mening gerechtvaardigd.

Algemeen

Met het oog op de concept-Regeling is de NVVK van mening dat de beloningsstructuur degelijk is ontworpen. De tariefstelling is logisch opgebouwd en sluit grotendeels aan bij de aard van de werkzaamheden die bewindvoerders uitvoeren. Uitgangspunt van de tariefstelling is dat alle door een rechtbank aangewezen bewindvoerders worden geacht kwalitatief hoogwaardige dienstverlening te kunnen leveren. De NVVK onderschrijft dit uitgangspunt.

Wij zijn ook blij met de duidelijkheid die de concept-Regeling geeft ten aanzien van de positie van beschermingsbewindvoerders waar het gaat om nieuwe, door de aanpassingen in de wet gecreëerde, taken in het kader van 'het hebben van schulden of verkwisting'.

De NVVK benadert de beloningsstructuur in de concept-Regeling vanuit verschillende invalshoeken, waarbij zowel de hoogte van tariefstelling van belang is maar ook de gevolgen voor rechthebbenden en voor gemeenten. Centraal staat echter de wens om kwalitatief hoogwaardige dienstverlening te kunnen bieden en dat elke rechthebbende die dienstverlening ontvangt die hij ook daadwerkelijk behoeft. Aan beide wensen komt de nu voorgelegde concept-Regeling, ondanks de positieve kanttekeningen, nog niet tegemoet. Onderstaand geven wij hierop een nadere toelichting en benoemen wij onze aandachts- en knelpunten.

Interpretatieverschillen rechtbanken

In de nota van toelichting wordt terecht gewezen op de verschillen tussen rechtbanken waar het gaat om de toekenning en interpretatie van de regels omtrent beschermingsbewind. Uit de praktijk blijkt dat afzonderlijke rechtbanken veel ruimte hebben om te bepalen of de gemaakte uren voor specifieke werkzaamheden kunnen worden toegekend of om te bepalen in hoeverre bepaalde vergoedingen kunnen worden toegekend.

Ondanks de staffel van vergoedingen zijn de vastgestelde beloningsregels nog steeds voor interpretatie vatbaar en wordt rechtbanken nog steeds veel ruimte gegeven om de regels verschillend te interpreteren. In de concept-Regeling wordt de term 'bewerkelijke schulden' gehanteerd. Onduidelijk is wat daar precies onder wordt verstaan en derhalve ook welke inzet daarop door bewindvoerders gepleegd moet worden. Eenzelfde geldt voor de term 'financiële zelfredzaamheid'. Zonder duidelijke kaderstelling moeten rechters deze begrippen nader invullen alsmede de taken die bewindvoerders in deze hebben. Verwacht kan worden dat rechtbanken én beschermingsbewindvoerders steeds meer informatie moeten verwerken om te kunnen bepalen voor welke vorm van bewind een rechthebbende in aanmerking komt. Dit vraagt van alle betrokkenen en dus ook van rechtbanken, meer tijd en inzet. Gezien de huidige werkdruk bij de rechtbanken, bestaat bij de NVVK de vrees dat niet de juiste keuzes worden gemaakt, wat ten koste van de rechthebbende gaat. De NVVK ziet daarom graag dat hieromtrent meer houvast aan rechters én bewindvoerders wordt geboden.

Onduidelijkheden en onvolkomenheden

De concept-Regeling zou op enkele punten nog nader aangevuld of versterkt kunnen worden.

- Met het oog op de hoogte van de tarieven zijn deze realistisch berekend voor beschermingsbewindvoerders op MBO-niveau. Voor bewindvoerders op HBO-niveau zijn de vergoedingen niet afdoende. Immers bij bewinden waar tevens ook het bevorderen van financiële zelfredzaamheid aan de orde is al dan niet in combinatie met bewerkelijke schulden, móét een bewindvoerder beschikken over HBO-niveau. De tariefstelling moet hierop worden aangepast. De NVVK geeft ook in overweging, om bewinden waarbij geen schulden aan de orde zijn, maar wel ingewikkelde gedragsproblematiek, ook het HBO-niveau en de tarifiering toe te passen.

- NVVK-leden geven aan dat de huidige 16 uur die voor een standaard-bewind worden aangehouden, vaak al te krap zijn berekend. De verlaging van het aantal uren zoals voorzien in de concept-Regeling bergt daarom risico's in zich waar het gaat om het borgen van de kwaliteit die door bewindvoerders kan worden geleverd. Ook de uren die zijn voorzien voor het bevorderen van financiële zelfredzaamheid (3 uur) en in geval van bewerkelijke schulden (5 uur) zijn krap en worden niet nader toegelicht op basis waarvan de genoemde uren tot stand zijn gekomen. Het is wenselijk om vooral de uren voor het bevorderen van financiële zelfredzaamheid en in geval van bewerkelijke schulden uit te breiden. Wij baseren ons daarbij op de ureninzet van NVVK-leden op dienstverlening die in aard en omvang vergelijkbaar is aan het bevorderen van de financiële zelfredzaamheid en stabiliseren van bewerkelijke schulden zoals in de toelichting op de concept-Regeling wordt beschreven.
- De NVVK kan zich voorstellen dat gezien de kaders van de concept-Regeling en de ontwikkelingen binnen de doelgroep van rechthebbenden, in de toekomst vaker verzocht zal worden tot instelling van bewind inclusief het bevorderen van financiële zelfredzaamheid en/of bewerkelijke schulden. Voor bewindvoerders(organisaties) en rechthebbenden lijkt dit op het eerste gezicht een aantrekkelijke optie. Dit zal bij vele rechthebbenden echter niet strikt noodzakelijk zijn. Dat betekent dat er wellicht vaak oneigenlijk gebruik zal worden gemaakt van een door de wetgever beschikbaar gesteld instrument. Beschermingsbewind is immers in de eerste plaats gericht op het beheren van het vermogen van de rechthebbende. De NVVK vraagt u de rechtbanken te adviseren alert te blijven op de noodzaak van beschermingsbewind bij het hebben van schulden.
Een ander gevolg van de prikkel om in te zetten op 'zwaardere' vormen van bewind is dat de budgetten voor bijzondere bijstand verder onder druk zullen komen. Voor vele publieke (gemeentelijke) NVVK-leden is dit geen positief vooruitzicht. Onderzoek van Stimulansz wijst uit dat de budgetten ook nu al door de toename van beschermingsbewinden onder stevige druk staan. Bij de verdere operationalisering van de concept-Regeling dient hier aandacht aan te worden gegeven.
- In de toelichting op de concept-Regeling wordt bepaald dat geen vergoeding voor aanvangswerkzaamheden nodig is als voorafgaand budgetbeheer werd uitgevoerd bij de rechthebbende. De achterliggende veronderstelling dat budgetbeheer-activiteiten en de aanvangswerkzaamheden inhoudelijk overeenkomen, is ons inziens onjuist. Budgetbeheer zoals uitgevoerd volgens de normen die de NVVK hiertoe heeft omschreven houdt bijvoorbeeld niet in 'het aanvragen van het bewind' en 'het bijwonen van de instellingszitting'. Deze activiteiten worden wel geschaard onder de te verrichten aanvangswerkzaamheden. Wij adviseren dan ook de desbetreffende bepaling in de toelichting van de concept-Regeling te heroverwegen.

Overige

NVVK-leden hebben nog geen duidelijkheid kunnen krijgen over de wijze waarop de overgang van de oude naar de nieuwe beloningsstructuur vorm is gegeven. Dit geldt vooral voor de gevolgen in de uitvoering. Wij willen onze zorgen kenbaar maken waar het gaat om de hoeveelheid, vooral oude, dossiers die dan bij rechtbanken zullen en moeten worden neergelegd ter bepaling van de nieuwe tariefstelling. Wij hopen dat hiervoor een duidelijke overgangsregeling van kracht wordt.

Tot slot

Bovenstaand spreekt de NVVK haar waardering uit voor de concept-Regeling en doet zij aanbevelingen omtrent de beloningsstructuur, het belang van alertheid bij instelling bewind en het overgangsrecht.

Uiteraard zijn wij bereid onze opmerkingen en adviezen nog nader toe te lichten.

Deze reactie mag openbaar worden gemaakt.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Joke de Kock', written in a cursive style.

Joke de Kock
Voorzitter NVVK